

ZES MERKEN OP EEN PIJPESTEEL

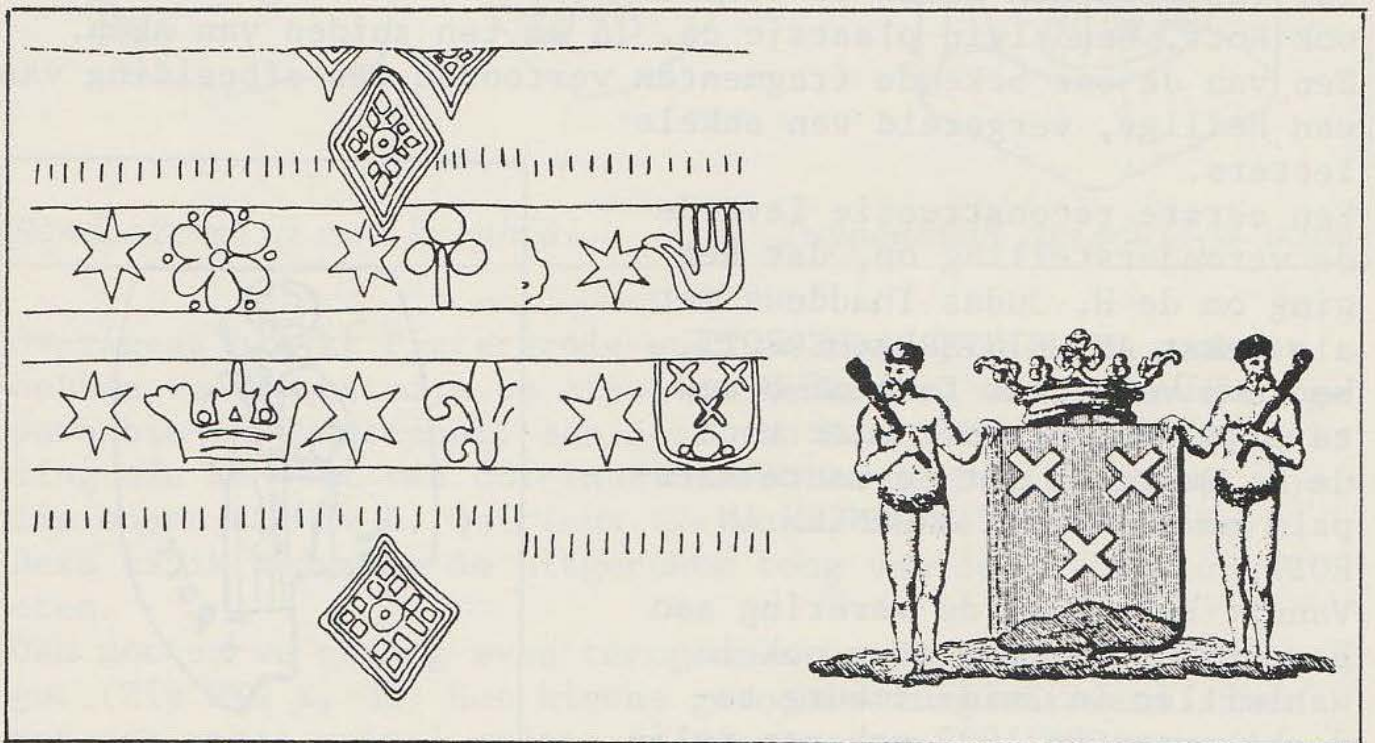
door Lodewijk van Duuren

Al mogen de figuurtjes op deze pijpesteel (*afb. 1*) misschien niet als merken beschouwd worden, merkwaardig en vrij uitzonderlijk is de versiering wel.

Op het steelfragment (lengte 5 cm met een diameter van 8-9 mm) staat een versiering die met een bandstempel is aangebracht: twee banden tussen raderingen; op beide banden zijn drie figuren te zien, gescheiden door drie sterren. Bovenaan een bloem, een klaverblad en een hand, onderaan een kroon, een Bourgondische lelie en een herhaldisch wapen. Het wapen zou van Bergen op Zoom kunnen zijn. In ieder geval vullen de drie zogenoemde sint-andrieskruisen niet het gehele schildvlak en is onderaan iets te zien, wat de drie bergen uit het wapen van Bergen op Zoom zou kunnen aanduiden (*afb. 2*). De overige figuren zijn bekende pijpmakersmerken.

Gedeeltelijk over de bandstempel heen zijn een aantal ruitvormige versieringen ingestempeld. Onderaan het bandstempel één en bovenaan waarschijnlijk vier. Dit onbekende motief in ruitvorm heeft iets weg van een gestileerd leliekruis.

De steel is gevonden op het Noordbolwerk in Middelburg. Van welke vindplaatsen zijn vergelijkbare vondsten bekend? Misschien geven vindplaatsen en mogelijk ook de kop die bij deze steel hoort meer opheldering over de herkomst en de maker van deze pijp.

Afb. 1

Afb. 2